

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

доц. Ярослав РЕДЬКВА

«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Методика формування граматичної компетентності в ЗЗСО

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою)

вибіркова

Освітньо-професійна
програма

Українська мова та література

Спеціальність

014 Середня освіта

Галузь знань

01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти

перший бакалаврський

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці 2026 рік

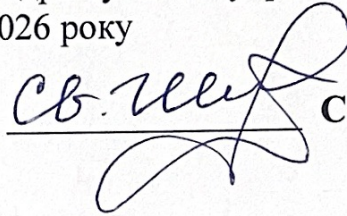
Робоча програма навчальної дисципліни «Методика формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література».

Розробник: *Максим'юк Оксана Василівна* – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри сучасної української мови.

Викладач: *Максим'юк Оксана Василівна* – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри сучасної української мови.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

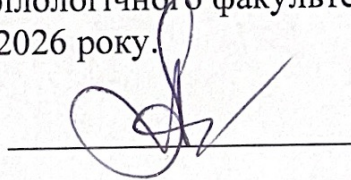
Завідувач кафедри

Світлана ШАБАТ-САВКА

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року.

Голова методичної ради

Алла АНТОФІЙЧУК

1. **Мета навчальної дисципліни:** Курс «Методика формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО» призначений для студентів 4 курсу спеціальності 014 середня освіта (українська мова та література). Цей курс спрямований на посилення практичного аспекту навчання української мови майбутніми вчителями-словесниками. У процесі опанування матеріалу визначаються вимоги до формування ключових і предметних компетентностей майбутніх учителів, окреслюються орієнтири в досягненні результатів навчання шляхом спрямування їх на розвиток фахових компетентностей. Відбувається переосмислення підходів до формування професійних компетентностей учителів української мови і літератури, зокрема граматичної як складника комунікативної. Вчитель-словесник має не просто володіти глибокими знаннями граматичного рівня мови, а, насамперед, мати граматично довершене мовлення, вільно оперувати великою кількістю граматичних моделей, правилами наповнення, перетворення, сполучування граматичних одиниць, вміти обирати й об'єднувати їх у процесі професійного спілкування та усвідомлювати особливості функціонування і роль граматичних одиниць у конкретному висловленні. Ефективність формування граматичної компетентності значною мірою залежить від правильного визначення лінгводидактичних підходів, розуміння сутності способів взаємодії вчителя і учнів: форм, методів, прийомів, засобів навчання, правильного їх добору й ефективного застосування.

Мета полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробленні методики формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови на засадах компетентнісного підходу.

Відповідно до мети визначено **завдання**:

- здійснити теоретичний та практичний аналіз проблеми засвоєння граматичних понять учнями в ЗЗСО;
- ознайомити студентів зі специфікою етапів формування граматичних понять у школярів;
- запропонувати раціональний шлях подолання методичної проблеми при викладанні граматики української мови в ЗЗСО.

Зв'язок зі шкільною практикою. Робоча програма передбачає наявність міцних зв'язків між курсом методики та практикою в школі за рахунок виконання спеціально розроблених завдань, які готують студентів до роботи в школі у 7-8 семестрах як практикуючих учителів, до обов'язків яких входить проведення повноцінних уроків.

Передумови для вивчення дисципліни. Цикл курсів з сучасної української мови, методики викладання української мови, діалектології, культури мови, педагогіки з основами педагогічної майстерності, психології.

2. Результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність творчо мислити, усвідомлювати потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, вибудовувати та втілювати власні стратегії навчання упродовж життя, бути готовим до безперервного професійного розвитку.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, впроваджувати інновації, обирати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 15. Здатність якісно організовувати й проектувати освітній процес на рівні навчального предмета, розділу, теми, уроку, проводити позакласну та факультативну роботу з огляду на

сучасні підходи до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури, урахуваючи передовий український й міжнародний досвід.

ФК 17. Знання особливостей планування роботи з української мови; видів планування; норм оцінювання письмових робіт учнів; типів уроків з української мови та літератури.

ФК 18. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК 22. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послугуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 15. Застосовувати комплекс здобутих філологічних знань для розв'язання професійних завдань.

ПРН 17. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 22. Ідентифікувати і корегувати мовленнєві та граматичні помилки, викликані порушенням правописних норм.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>«Методика формування граматичної компетентності учнів у ЗЗСО»</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	2	22	10			58		залік
Заочна												

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні засади методики формування граматичної компетентності в ЗЗСО											
Тема 1.1. Сутність поняття «граматична компетентність».	8	2	1			5						

Тема 1.2. Шкільна граматика з погляду сучасних лінгвістичних концепцій.	3	2	1									
Тема 1.3. Психолого-педагогічні передумови формування граматичної компетентності учнів в основній школі.	8	2	1			5						
Тема 1.4. Принципи, методи, прийоми й засоби формування граматичних понять української мови в ЗЗСО в аспекті компетентнісної мовної освіти.	13	2	1			10						
Разом за ЗМ1	32	8	4			20						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Теорія і практика роботи над формуванням граматичної компетентності в ЗЗСО											
Тема 2.1. Лінгводидактичні передумови формування морфологічної компетентності в учнів основної школи на засадах дослідницького підходу.	21	4	1			10						
Тема 2.2. Технологічне забезпечення формування морфологічної компетентності за навчальною програмою НУШ з української мови на засадах дослідницького підходу.	21	2	2			10						
Тема 2.3. Комунікативно-когнітивна методика формування граматичної компетентності під час вивчення синтаксису в 8-9 класах ЗЗСО.	21	4	1			10						
Тема 2.4. Вихідні положення практичної методики формування синтаксичної компетентності учнів 8-9 класів ЗЗСО.	23	4	2			8						
Разом за ЗМ 2	88	14	6			38						
Усього годин	90	22	10			58						

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Тема 1.1. Сутність поняття «компетентність». <i>ПЛАН</i> Підходи до вивчення компетентнісного навчання. Зміст наукових термінів «компетенція» і «компетентність»: вузьке й широке визначення. Власне предметні компетентності (мовна, мовленнєва, комунікативна) та їх різновиди. Граматична компетентність як структурна складова комунікативного підходу до вивчення української мови.
1.2.	Тема 1.2. Шкільна граматики з погляду сучасних лінгвістичних концепцій. <i>ПЛАН</i> Наукові підходи до вивчення шкільного курсу граматики української мови. Аспекти вивчення граматичних понять в основній школі. Етапи формування граматичних понять з української мови в учнів ЗЗСО.
1.3.	Тема 1.3. Психолого-педагогічні передумови формування граматичної компетентності учнів в основній школі. <i>ПЛАН</i> Психологічні засади реалізації компетентнісного підходу до вивчення граматики української мови. Педагогічні умови засвоєння граматичної теорії та умов її використання в 6-7 класах ЗЗСО.
1.4.	Тема 1.4. Принципи, методи, прийоми й засоби формування граматичних понять української мови в ЗЗСО в аспекті компетентнісної мовної освіти. <i>ПЛАН</i> Загальнодидактичні й лінгводидактичні принципи формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО. Класифікація принципів вивчення граматики в ЗЗСО за С. Омельчуком. Традиційні та інноваційні методи вивчення граматики української мови в основній школі. Форми та засоби організації навчальної діяльності учнів під час формування граматичної компетентності.
2.1.	Тема 2.1. Лінгводидактичні передумови формування морфологічної компетентності в учнів основної школи на засадах дослідницького підходу. <i>ПЛАН</i> Морфологія української мови як підґрунтя інтенсивного інтелектуального розвитку учнів. Прагматичний аспект вивчення морфологічних одиниць і граматичних морфологічних категорій на текстовій основі. Дослідницька компетентність учня в системі навчання морфології української мови в основній школі.
2.2.	Тема 2.2. Технологічне забезпечення формування морфологічної компетентності за навчальною програмою НУШ з української мови на засадах дослідницького підходу. <i>ПЛАН</i> Система завдань дослідницького характеру з морфології. Роль запитань у формуванні в учнів дослідницької компетентності (на матеріалі підручників для 6-7 класів). Урок-дослідження в системі навчання морфології української мови в основній школі.
2.3.	Тема 2.3. Комунікативно-когнітивна методика формування граматичної компетентності під час вивчення синтаксису у 8-9 класах ЗЗСО. <i>ПЛАН</i> Методологічний алгоритм формування граматичної компетентності учнів 8-9 класів у процесі вивчення синтаксису.

	Комунікативно-діяльнісний підхід до формування мовленнєво-комунікативних умінь учнів під час вивчення синтаксису. Критерії визначення сформованості синтаксичної компетентності учнів основної школи.
2.4.	Тема 2.4. Вихідні положення практичної методики формування синтаксичної компетентності учнів 8-9 класів ЗЗСО. <i>ПЛАН</i> Чинники формування граматичної компетентності учнів 8-9 класів під час вивчення синтаксису. Критерії формулювання завдань для формування синтаксичної компетентності учнів. Лінгводидактична модель формування граматичної компетентності учнів 8-9 класів у процесі вивчення синтаксису.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Тема 1.1. Сутність поняття «компетентність». <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Підходи до вивчення компетентнісного навчання (дискусія). Зміст наукових термінів «компетенція» і «компетентність»: вузьке й широке визначення. Структура комунікативної компетентності. Ознаки сформованості граматичної компетентності як структурної складової комунікативного підходу до вивчення української мови. Особливості граматичної компетентності.
1.2.	Тема 1.2. Шкільна граматики з погляду сучасних лінгвістичних концепцій. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Наукові підходи до вивчення шкільного курсу граматики української мови (підготуватися до дискусії). Аспекти вивчення граматичних понять в основній школі. Етапи формування граматичних понять з української мови в учнів ЗЗСО (виконати завдання у формі презентації).
1.3.	Тема 1.3. Психолого-педагогічні передумови формування граматичної компетентності учнів в основній школі. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Психологічні засади реалізації компетентнісного підходу до вивчення граматики української мови. Педагогічні умови засвоєння граматичної теорії та умов її використання в 6-7 класах ЗЗСО.
1.4.	Тема 1.4. Принципи, методи, прийоми й засоби формування граматичних понять української мови в ЗЗСО в аспекті компетентнісної мовної освіти. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Загальнодидактичні й лінгводидактичні принципи формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО (виконати завдання у формі презентації). Класифікація принципів вивчення граматики в ЗЗСО за С. Омелчуком (підготувати тестові завдання). Традиційні та інноваційні методи вивчення граматики української мови в основній школі (укласти систему вправ на основі одного із принципів). Форми та засоби організації навчальної діяльності учнів під час формування граматичної компетентності (виконати завдання у формі презентації)..
2.1.	Тема 2.1. Лінгводидактичні передумови формування морфологічної компетентності в учнів основної школи на засадах дослідницького підходу. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i>

	Морфологія української мови як підґрунтя інтенсивного інтелектуального розвитку учнів (підготуватися до дискусії). Прагматичний аспект вивчення морфологічних одиниць і граматичних морфологічних категорій на текстовій основі (підготувати конспект уроку). Дослідницька компетентність учня в системі навчання морфології української мови в основній школі (підготувати презентацію).
2.2.	Тема 2.2. Технологічне забезпечення формування морфологічної компетентності за навчальною програмою НУШ з української мови на засадах дослідницького підходу. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Система завдань дослідницького характеру з морфології (підготувати систему вправ). Роль запитань у формуванні в учнів дослідницької компетентності (на матеріалі підручників для 6-7 класів) (підготувати фрагмент уроку). Урок-дослідження в системі навчання морфології української мови в основній школі (презентувати конспект (за вибором)).
2.3.	Тема 2.3. Комунікативно-когнітивна методика формування граматичної компетентності під час вивчення синтаксису у 8-9 класах ЗЗСО. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Підготувати презентацію «Методологічний алгоритм формування граматичної компетентності учнів 8-9 класів у процесі вивчення синтаксису». Комунікативно-діяльнісний підхід до формування мовленнєво-комунікативних умінь учнів під час вивчення синтаксису (підготувати систему вправ). Критерії визначення сформованості синтаксичної компетентності учнів основної школи (тестові завдання).
2.4.	Тема 2.4. Вихідні положення практичної методики формування синтаксичної компетентності учнів 8-9 класів ЗЗСО. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Чинники формування граматичної компетентності учнів 8-9 класів під час вивчення синтаксису. Критерії формулювання завдань для формування синтаксичної компетентності учнів. Підготувати презентацію «Лінгводидактична модель формування граматичної компетентності учнів 8-9 класів у процесі вивчення синтаксису».

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення освітнього компонента «Методика формування граматичної компетентності в ЗЗСО» складається з різних видів:

- 1) опрацювання рекомендованих наукових статей відповідно до тем програми;
- 2) підготовка до аудиторних (практичних) занять;
- 3) самостійне поглиблене опрацювання тем освітнього компонента згідно з навчально-тематичним планом.

№ теми	Назва теми
1.1.	Тема 1.1. Сутність поняття «компетентність». <i>Підготувати</i> тези однієї з доповідей: «Визначення сутності та структури компетентності», «Застосування компетентнісного підходу в лінгводидактиці», «Підходи до вивчення компетентнісного навчання», «Вивчення окремих груп предметних і ключових (основних, життєвих) компетентностей». <i>Написати</i> рецензію на статтю (за вибором здобувачів вищої освіти). До плану практичного заняття додано перелік статей для рецензії, схему рецензії та зразки.
1.2.	Тема 1.2. Шкільна граматики з погляду сучасних лінгвістичних концепцій. <i>Підготувати</i> проєкт у формі презентації «Граматики поняття в шкільній мовній освіті й формування їх в учнів ЗЗСО». <i>Опрацювати</i> рекомендовану літературу:

	Раскуліс Л. В. Формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО: теоретичний аспект. Академічні студії. Серія «Педагогіка», Вип. 3, ч. 1, 2021. http://ecoi.dea.kiev.ua/index.php/pedagogy/article/view/66/60 Тараната Є. В. Комунікативний підхід до формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури [Електронний ресурс]. <i>Інноваційна педагогіка</i>. 2024. № 70, т. 2. С. 112-117. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/70/part_2/25.pdf Горохова Т. О. Граматична компетенція як складова професіограми студента-філолога. Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки : матер. Всеук. наук.-практ. конф. 18 квітня 2013 р. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1082/1/T_Gorohova_DMU_3_GI.pdf
1.3.	Тема 1.3. Психолого-педагогічні передумови формування граматичної компетентності учнів в основній школі. <i>Сформуувати</i> модель психологічних (внутрішніх) етапів формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО (з методичними коментарями). <i>Опрацювати</i> рекомендовану літературу: Тютюма, Т. С. Психологічні чинники формування синтаксичної компетентності вчителів української мови та літератури. <i>Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка</i>. 2020. №32. Т.2. С. 231-236. ISSN видання 2308-4855. Вебпосилання на видання http://www.aphn-journal.in.ua/32-2-2020 Токарева Н. М. Психолінгвістична парадигма проблеми психологічного моделювання особистісних конструктів. <i>Актуальні проблеми психології в закладах освіти</i>. 2018. Вип. 8. С. 45-57. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/akprpzo_2018_8_8 Пентилюк, М. І., Гнаткович, Т. Д. . Психологічні засади компетентнісного підходу до вивчення синтаксису. <i>Педагогічні науки: збірник наукових праць [Херсонського державного університету]</i>. 2013. Вип. 64. С. 88–94. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2013_64_19
1.4.	Тема 1.4. Принципи, методи, прийоми й засоби формування граматичних понять української мови в ЗЗСО в аспекті компетентнісної мовної освіти. <i>Підготувати</i> презентацію, опрацювавши рекомендовану літературу: Нікітіна А. В. Опанування методики навчання основних понять граматики майбутніми вчителями-словесниками [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/domtp/2008_2/nikitina.pdf Горохова Т. О. Оптимізація методів навчання граматики української мови майбутніх учителів-словесників на засадах текстоцентричного підходу. <i>Молодий вчений</i>. 2018. № 6(1). С. 138-141. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_6(1)_33 Сисоєва С. О. Педагогічні технології: коротка характеристика сутнісних ознак. <i>Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр.</i> 2006. Вип. 2. С. 127–131. https://cutt.ly/vIAf9bf Кучерук О. А. Інтеграція методів і засобів ікт у методику навчання української мови. <i>Інформаційні технології в освіті та науці</i>. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. – Вип.8. – С. 144-148. http://eprints.zu.edu.ua/21951/1/%D0%9A%D1%83%D1%87%D0%B5%D1%80%D1%83%D0%BA_%D0%86%D0%9A%D0%A2_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86..pdf Попова Л. О. Засоби навчання української мови в компетентнісній парадигмі сучасної освіти . <i>Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки</i>. 2020. № 2, ч. 2. С. 54-61. https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5329/Popova%20L..pdf?sequence=1&isAllowed=y
2.1.	Тема 2.1. Лінгводидактичні передумови формування морфологічної компетентності в учнів основної школи на засадах дослідницького підходу.

	Підготувати тези, опрацювавши літературу: Омельчук С. А. Лінгвістичні основи сучасного шкільного курсу морфології української мови [Текст]. <i>Теоретико-практичні аспекти сучасних лінгвістичних та лінгводидактичних парадигм : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; редкол. : В. Я. Мельничайко, І. М. Хом'як, М. В. Мірченко та ін. Рівне ; Острог : Вид-во НУ «Острозька академія», 2012. С. 87–90.</i> Дика Н. М. Формування граматичних понять з морфології української мови учнів основної школи. https://www.slideshare.net/slideshow/ss-71284650/71284650 Омельчук С. А. Шкільна морфологія української мови в аспекті сучасних лінгвістичних концепцій. <i>Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна.</i> 2013. Вип. 40. С. 242-245. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_40_60
2.2.	Тема 2.2. Технологічне забезпечення формування морфологічної компетентності за навчальною програмою НУШ з української мови на засадах дослідницького підходу. Створити зразки репродуктивних дослідницьких завдань з морфології однієї тематичної групи (за монографією О. С. Мельничука) для формування граматичних понять (частина мови за вибором здобувача вищої освіти). Опрацювати посібник: Варзацька Л. О. Формування морфологічної компетентності учнів 5-7 класів на уроках української мови. Методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 168 с.
2.3.	Тема 2.3. Комунікативно-когнітивна методика формування граматичної компетентності під час вивчення синтаксису у 8-9 класах ЗЗСО. Опрацювати рекомендовану літературу: Кушнір Т. І. Формування в учнів граматичної компетентності під час вивчення синтаксису в основній школі. <i>Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету.</i> 2015. Випуск 3. С. 139-145. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_ped_2015_2_29 Дика Н. М. Лінгводидактичні особливості засвоєння граматичних понять учнями 8-9 класів [Електронний ресурс] <i>Освітологічний дискурс.</i> 2015. № 3. С. 90-101. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2015_3_12
2.4.	Тема 2.4. Вихідні положення практичної методики формування синтаксичної компетентності учнів 8-9 класів ЗЗСО. Створити модель методики формування синтаксичної компетентності учнів ЗЗСО (у формі презентаційної таблиці з методичними коментарями до неї). Опрацювати літературу: Бранник Н. О. Удосконалення синтаксичної компетентності студентів-філологів засобами самостійної роботи. <i>Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. Сер.: Педагогічні науки.</i> 2017. Вип. 35. 136–145. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2017_3_20. Самсонюк О. О. Формування синтаксичної субкомпетентності в загальноосвітній школі, 2019 https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.07.html

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Методи навчання

Курс «Методика формування граматичної компетентності в ЗЗСО» передбачає застосування таких технологій:

- ✓ технологія особистісно зорієнтованого навчання – освітня технологія, основною метою якої є взаємодія викладача та студентів на основі рівності в спілкуванні й

партнерства в навчальній діяльності, упровадження суб'єкт-суб'єктних відношень у навчально-виховній діяльності;

- ✓ *технологія кооперативного навчання* – передбачає роботу студентів у невеликих групах, що вможливорює обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду, створення ситуації успіху (студенти досягають успіхів у навчанні за умови ефективної взаємодії між собою);
- ✓ *технологія проблемно-розвивального навчання* – передбачає ініціювання самостійного наукового пошуку й творчого засвоєння знань через проблематизацію навчального матеріалу (переакцентування характеру навчання з репродуктивного на продуктивний – не через запам'ятовування та заучування, а в результаті розумової діяльності, пошуків розв'язання проблемних ситуацій);
- ✓ *імітаційні та ігрові технології навчання* – використання імітаційно-ігрових форм навчання (перевага активних методів навчання).

Курс «Методика формування граматичної компетентності в ЗЗСУ» передбачає застосування словесних та дослідницьких методів, що виявляється у таких прийомах:

- ✓ застосування прийому пояснення у процесі вивчення теоретичних понять (методика, структура уроку, традиційні та інноваційні методи та прийоми у вивченні української мови);
- ✓ використання бесіди для активізації когнітивної діяльності студентів у процесі вивчення понять, пов'язаних з методикою викладання; застосування прийому інструктажу під час написання власних конспектів уроків з української мови;
- ✓ використання наочних методів викладання (ілюстрування, демонстрування, спостереження) у процесі вивчення традиційних та інноваційних методів навчання української мови в школі.

Система контролю та оцінювання

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – залік.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Система контролю здійснюється на основі Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
http://fmi.org.ua/files/polozh_pro_organiz_osv_procesu.pdf

Критерії оцінювання поточного контролю

Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: виступи на практичному занятті, контрольна робота, тестування, самостійна робота (конспекти уроків, проекти, презентації досвіду вчителя, методичний кейс), поточний та підсумковий контроль.

Основними критеріями оцінювання знань бакалаврів з курсу «Методика формування граматичної компетентності в ЗЗСО» є:

- 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) наявність прикладів (ілюстрацій) до названих положень, визначень;
- 5) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; безпомилкове (відповідно до вимог) виконання практичного завдання;
- 6) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших;
- 7) дотримання в усному мовленні норм літературної мови.

Критерії оцінювання:

1. При усних відповідях:

3 бали	Студент демонструє високий (відмінний) рівень володіння методичною теорією та практикою: глибоко і вичерпно розкриває методичні аспекти теми, вільно орієнтується в концептуальних засадах НУШ, вільно й точно використовує лінгводидактичну термінологію; наводить конкретні методичні приклади, демонструє вміння адаптувати матеріал під вікові та психологічні особливості підлітків; мовлення відповідає орфоепічним, лексичним та граматичним нормам сучасної української літературної мови.
2 бали	Студент демонструє достатній рівень знань з елементами незначних недоліків: послідовно, але неповно розкриває зміст методичного питання; розуміє суть підходів НУШ, проте припускається незначних помилок у поясненні методичного алгоритму чи виборі форм/методів роботи; правильно використовує термінологію, але допускає окремі неточності або припускається незначних лінгводидактичних помилок; має певні труднощі з наведенням конкретних прикладів завдань для учнів, проте виправляє помилки й уточнює відповідь після навідних запитань викладача.
1 бал	Студент демонструє початковий/середній рівень володіння матеріалом: не розкриває суті методичної проблеми; виявляє незнання чи нерозуміння концептуальних засад навчання української мови в НУШ; припускається значних мовних і методичних помилок у визначенні лінгводидактичних понять, плутає термінологію; не може самостійно змодельовати практичне завдання або навести методичний приклад для середньої ланки освіти.
0 балів	Студент демонструє цілковите незнання навчального матеріалу з методики викладання української мови.

2. При виконанні письмових завдань:

0-5 балів	мовна грамотність – повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи;
-----------	--

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням рекомендуємо застосовувати такі рівні досягнень студентів.

90-100 балів

Відмінно – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент показує високий рівень володіння теоретичним матеріалом, розуміється в методах та прийомах навчання граматики української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Студент уміє глибоко аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посилається на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує методичні явища й положення.

Вільно володіє сучасними методами та прийомами навчання граматики української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; не допускає фактичних, мовленнєвих недоліків у власному мовленні.

Володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); дотримується правил академічної доброчесності; ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.

80-89 балів

Добре – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Студент показує достатній рівень сформованості професійних компетентностей, усна чи письмова відповідь правильна, повна, чітка, логічна, послідовна, змістовна. Студент уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує методичні явища й положення.

Володіє сучасними методами та прийомами навчання граматики української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; не допускає фактичних, мовленнєвих недоліків у власному мовленні. Володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); дотримується правил академічної доброчесності; ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.

70-79 балів

Добре – середньо-достатній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями; студент розуміється в методах та прийомах навчання граматики української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Загалом уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, загалом узагальнює, систематизує методичні явища й положення.

Загалом володіє сучасними методами та прийомами навчання граматики української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; стежить за власним мовленням.

Загалом володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; дотримується правил академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.

60-69 балів

Задовільно – середній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями; студент поверхово розуміється в методах та прийомах навчання граматики української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь правильна, неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, змістовна, допускаються окремі фактичні помилки, неточності. Загалом під керівництвом викладача аналізує,

порівнює, критично осмислює науково-методичну та загальнонаукову інформацію; намагається посилатися на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, загалом узагальнює, систематизує методичні явища й положення.

Загалом володіє сучасними методами та прийомами навчання граматики української мови в закладах ЗЗСО; з допомогою викладача студент проєктує і проводить різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; стежить за власним мовленням.

Загалом володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, не завжди застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т. ч. цифрових; іноді бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); прагне дотримуватися правил академічної доброчесності.

50-59 балів

Задовільно – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, змістовна, допускаються фактичні помилки, неточності. Студент не завжди посилається на думки відомих методистів, намагається аналізувати, зіставляти, узагальнювати, систематизувати методичні явища й положення, при цьому допускає неточності, огріхи. Намагається аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; проте наявні фактичні помилки у викладі матеріалу.

Частково володіє сучасними методами та прийомами навчання граматики української мови в закладах загальної середньої освіти; з допомогою викладача студент проєктує різні види занять, часто допускає методичні помилки; прагне стежити за власним мовленням.

Частково володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, не завжди застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових;

36-49 балів

Незадовільно – незадовільний рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, нечітка, непослідовна, допускаються грубі фактичні помилки. Студент не володіє навчальним матеріалом, не спроможний відтворити загальновідомі методичні явища й положення, не розуміє принципів навчання граматики української мови в ЗЗСО, ігнорує зауваження й вказівки методиста-викладача.

Простежується систематична невідповідність до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Відсутність теоретичної підготовки веде до неспроможності студента практично моделювати конспекти уроків відповідно до вимог.

1-34 бали

Незадовільно – низький рівень знань, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни, неспроможність дати усну чи письмову відповідь, відтворити загальновідомі методичні явища й положення, простежується систематична невідповідність до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Відсутність теоретичної підготовки веде до неспроможності студента практично моделювати конспекти уроків відповідно до вимог. Потребує повторного прослуховування курсу.

Розподіл балів

ЗМ 1 (20 балів)				ЗМ 2 (40 балів)				Підсумковий контроль (залік)	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4		
5	5	5	5	10	10	10	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90-100)	відмінно
зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chnivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-a-fedkovycha-rezultat-iv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

Для визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» необхідно рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою).

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. У чому полягає сутність компетентнісного підходу в сучасній мовній освіті?
2. Як співвідносяться наукові терміни «компетенція» і «компетентність» у широкому та вузькому визначенні?
3. Яке місце посідають предметні компетентності (мовна, мовленнєва, комунікативна) у системі шкільної освіти?
4. Як визначається «граматична компетентність» як структурний складник комунікативної компетентності?
5. Які основні ознаки та особливості сформованості граматичної компетентності в учнів ЗЗСО?
6. Які сучасні лінгвістичні концепції покладено в основу вивчення шкільного курсу граматики?

7. У чому полягає специфіка наукових підходів до вивчення граматичних явищ у школі?
8. Назвіть та охарактеризуйте основні аспекти вивчення граматичних понять в основній школі.
9. Які етапи формування граматичних понять з української мови виділяють у лінгводидактиці?
10. Які психологічні засади реалізації компетентнісного підходу до вивчення граматики української мови?
11. Назвіть психолого-педагогічні передумови формування граматичних умінь і навичок у школярів.
12. Які педагогічні умови є необхідними для ефективного засвоєння граматичної теорії учнями 6–7 класів ЗЗСО?
13. Охарактеризуйте класифікацію принципів вивчення граматики в ЗЗСО за С. Омельчуком.
14. Як реалізуються загальнодидактичні та лінгводидактичні принципи під час формування граматичної компетентності?
15. Чим відрізняються традиційні методи вивчення граматики від інноваційних у компетентнісній мовній освіті?
16. Які прийоми та засоби навчання граматики доцільно використовувати на різних етапах уроку?
17. У чому полягає специфіка застосування інтерактивних технологій під час опанування граматичного матеріалу?
18. Як вибрати раціональні форми організації навчальної діяльності учнів під час засвоєння граматичних норм?
19. Яке значення має текстоцентричний підхід у процесі формування граматичної компетентності?
20. Які засоби ІКТ є найбільш ефективними для лінгводидактичного забезпечення вивчення граматики в ЗЗСО?
21. Які лінгводидактичні передумови формування морфологічної компетентності в учнів основної школи?
22. У чому полягає значення вивчення морфології для інтенсивного інтелектуального розвитку школярів?
23. Як реалізується прагматичний аспект вивчення морфологічних одиниць та категорій на текстовій основі?
24. Яке місце посідає дослідницька компетентність учня в системі навчання морфології української мови?
25. Які особливості технологічного забезпечення формування морфологічної компетентності за програмою НУШ?
26. У чому полягає специфіка системи завдань дослідницького характеру з морфології?
27. Назвіть види та роль запитань у формуванні дослідницької компетентності учнів (на матеріалі підручників 6–7 класів).
28. Які типова структура та методика проведення уроку-дослідження під час вивчення морфології?
29. Як здійснюється добір репродуктивних і творчих дослідницьких завдань з морфології для учнів ЗЗСО?
30. У чому полягає сутність комунікативно-когнітивної методики формування граматичної компетентності під час вивчення синтаксису?
31. Охарактеризуйте методологічний алгоритм формування синтаксичної компетентності учнів 8–9 класів.
32. Як реалізується комунікативно-діяльнісний підхід під час засвоєння синтаксичного матеріалу в 8–9 класах?
33. Які критерії визначають рівень сформованості синтаксичної компетентності в учнів основної школи?

34. Назвіть основні чинники, що впливають на формування синтаксичної компетентності учнів 8–9 класів.
35. Які вимоги та критерії висуваються до формулювання завдань з синтаксису на засадах компетентнісного підходу?
36. Охарактеризуйте лінгводидактичну модель формування граматичної компетентності учнів під час вивчення синтаксису.
37. Які існують методичні шляхи подолання граматичних і мовленнєвих помилок у мовленні учнів?
38. Як корегувати порушення граматичних норм, викликані впливом діалектного оточення?
39. У чому полягають особливості використання фольклорних та етнокультурних матеріалів як дидактичного засобу на уроках граматики?
40. Як здійснюється інтеграція особистісно зорієнтованого навчання в процесі опанування шкільного курсу граматики?
41. Які вимоги висуваються до мовлення вчителя-словесника як зразка граматичної довершеності та комунікативної вправності?
42. Як розробити фрагмент уроку з вивчення морфологічних категорій на основі дослідницького підходу?
43. У чому полягає методика укладання системи вправ для формування синтаксичних умінь учнів 8–9 класів?
44. Які критерії та засоби контролю застосовуються для оцінювання письмових робіт з української мови в ЗЗСО?
45. Як враховувати вікові та індивідуально-типологічні особливості школярів під час добору граматичних завдань?
46. У чому полягає методика моделювання конспекту уроку української мови відповідно до вимог Концепції НУШ?
47. Як реалізувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета під час опрацювання граматичних тем?
48. Які методики та прийоми дозволяють ефективно діагностувати рівень навчальних досягнень учнів з граматики?
49. Які правила академічної доброчесності та умови використання інструментів III передбачені під час виконання методичних завдань?
50. Як оцінити ефективність обраних методів і прийомів навчання граматики під час проведення педагогічного аналізу уроку?

Рекомендована література

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. *Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року*. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <http://mon.gov.ua/konczepczyia.pdf>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» / Верховна Рада України. Закон від 16.01.2020 № 463-IX <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Навчальні програми для 5–9 класів. Українська мова. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klasimzo.gov.ua>
5. Методичні рекомендації щодо викладання української мови в 2024–2025 навчальному році. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/
6. Українська мова. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
7. Модельні навчальні програми для 5–9 класів нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni>

Базова (основна)

1. **Варзацька Л. О.** Формування морфологічної компетентності учнів 5-7 класів на уроках української мови. Методичний посібник. Навчальна книга – Богдан, 2018. 168 с.
2. **Бранник Н. О.** Удосконалення синтаксичної компетентності студентів-філологів засобами самостійної роботи. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. Сер.: Педагогічні науки.* 2017. Вип. 35. 136–145. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2017_3_20.
3. **Гетманчук Н. О.** Компетентісно орієнтоване вивчення синтаксису у вищому навчальному закладі. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти,* 2017. Вип. 15, 124–127.
4. **Горохова Т. О.** Оптимізація методів навчання граматики української мови майбутніх учителів-словесників на засадах текстоцентричного підходу. *Молодий вчений.* 2018. № 6. С. 138-141.
5. **Груба Т.** Граматичні вправи як ефективний засіб формування граматичної компетентності учнів профільної школи. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету,* (2), 2020. С. 63–70. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2016.196070>
6. **Дика Н. М.** Засвоєння лінгвістичних понять під час вивчення граматики як аспект формування мовної особистості [Електронний ресурс]. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка.* 2016. № 25. С. 119-125. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Potip_2016_25_22
7. **Дика Н. М.** Лінгводидактичні особливості засвоєння граматичних понять учнями 8-9 класів [Електронний ресурс] *Освітологічний дискурс.* 2015. № 3. С. 90-101. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2015_3_12
8. **Дика Н. М.** Формування лінгвістичної термінології в учнів основної школи під час вивчення граматики https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5550/1/Dyka_N.pdf
9. **Дика Н. М.** Формування граматичних понять з морфології української мови учнів основної школи. <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-71284650/71284650>
10. **Кучеренко І. А., Мамчур Л. І.** Формування комунікативної компетентності учнів: психолінгвістичний аспект. *Освітня аналітика України.* 2023. № 1 (22). С. 108-122. https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2023/05/8_Kucherenko_Mamchur_122_2023_108-122.pdf
11. **Кушнір Т. І.** Формування в учнів граматичної компетентності під час вивчення синтаксису в основній школі. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету.* 2015. Випуск 3. С. 139-145.
12. **Ніщенко М. Е.** Принципи і методи навчання синтаксису. *Український психолого-педагогічний науковий збірник.* 2017. № 10. С. 133-136.
13. **Нікітіна А. В.** Опанування методики навчання основних понять граматики майбутніми вчителями-словесниками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/domtp/2008_2/nikitina.pdf
14. **Паливода Тетяна.** Інтерактивні завдання як один із прийомів компетентісного осмислення складних речень. *Дивослово.* 2017. № 2. С. 20-26.
15. **Полінок О. В.** Теоретичні засади формування граматичної компетентності учнів старших класів на уроках української мови з використанням методу проєктів. *Наукові записки [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. Серія : Педагогічні науки : [збірник наукових статей].* Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. СХХХІІ (132). С. 181-189.
16. **Попова Л. О.** Засоби навчання української мови в компетентнісній парадигмі сучасної освіти . *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки.* 2020. № 2, ч. 2. С. 54-61.

17. **Раскуліс Л. В.** Формування граматичної компетентності учнів ЗЗСО: теоретичний аспект. Академічні студії. Серія «Педагогіка», Вип. 3, ч. 1, 2021. <http://ecoi.dea.kiev.ua/index.php/pedagogy/article/view/66/60>
18. **Тараната Є. В.** Комунікативний підхід до формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури [Електронний ресурс]. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 70, т. 2. С. 112-117.
19. **Самсонюк О. О.** Формування синтаксичної субкомпетентності в загальноосвітній школі, 2019 <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.07.html>
20. **Овсієнко Л. М.** Сутність понять «компетенція», «компетентність», «компетентнісний підхід», «якість освіти» у світлі сучасної освітньої парадигми. *Науковий вісник Донбасу*. 2013. Вип. 2. С. 1–13. <https://cutt.ly/6IApkvy>.
21. **Омельчук С. А.** Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: [монографія]. К. : Генеза, 2014. 368 с.

Інформаційні ресурси

http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/

<http://subject.com.ua/lesson/mova/>

<http://gorodenok.com/конспекти-уроків/>

<https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>

http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html

http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html

<https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Нова українська школа

<http://shkola.ua> – Навчальний портал Школа.ua. Розділ порталу «Вчителям» представляє методичну та навчальну літературу для педагогів

www.mon.gov.ua

https://dyvoslovo.com.ua/vydannya/kalendar_2013/

<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/5-klas-nush/movno-literaturna-galuz/>

<http://www.koncept.org.ua> – Все для вчителя. На сайт зібрано матеріали на допомогу вчителю-практику. До вашої уваги конспекти уроків та методи інтерактивного навчання.

<http://notatka.at.ua> – Записник сучасного вчителя. Сайт для інтерактивних педагогів. Основу сайту становлять ІКТ, в тому числі, презентації з усіх шкільних предметів, конспекти і методичні поради до проведення сучасного продуктивного уроку та матеріали для виховної роботи.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenyemy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

**Наукові, науково-методичні праці викладача, який забезпечує
викладання дисципліни**

1. Tsurkan, M.V., Ilkiv A., **Maksymiuk, O.V.**, Struk, I.M., Shatilova, N.O. Role of emotional factors in learning Ukrainian as a foreign language at higher school (2020) *International Journal of Higher Education*, 9 (7), 2020. pp. 130-141 (Indexed in Scopus).
2. **Максим'юк О.** Структура та семантика прикметникових словосполучень: лінгводидактичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 52. Том 2. С. 216–222. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
3. **Максим'юк О.** Перифразові номінації як засіб емоційно-образного висловлення думки: лінгводидактичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 54. Том 1. С. 302–307. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
4. **Максим'юк О.** Шляхи подолання помилок у мовленні учнів закладів загальної середньої освіти під впливом діалектного оточення. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 60. Том 3. С. 160–166. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
5. **Максим'юк О.** Слова іншомовного походження в лінгводидактичному вимірі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 61. Том 2. С. 271–265. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
6. **Максим'юк О.** Загадки як дидактичний матеріал для вивчення граматики української мови в закладах загальної середньої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 64. Том 1. С. 398-403. (спіавт. Струк І.).
7. **Максим'юк О.** Етнокультурний компонент як засіб естетичного виховання учнів на уроках української мови (на матеріалі фольклорно-пісенних текстів). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 66. Том 2. С. 303-308. (спіавт. Струк І.).
8. **Максим'юк О.** Особистісно орієнтований підхід як важлива умова ефективності процесу навчання української мови в НУШ. *Мовно-літературна освітня галузь: розроблення, впровадження нових методик та практик навчання*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернівці, 12 жовтня, 2023 р.). Чернівці, 2023. С. 51-53.
9. **Максим'юк О. В.** Комунікативні ознаки мовлення майбутнього вчителя-словесника. *Інтеграція особистісно орієнтованого підходу в систему компетентнісної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю), 28 січня 2021 року / за заг. ред. Т. М. Антонюк, Л. М. Авдіковської, О. В. Кульбабської, О. С. Стрижаківської, Л. П. Українець. Чернівці : 2021. С. 77-80.
10. **Максим'юк О.** Вивчення морфології на синтаксичній основі в основній школі. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія «Історичні та філологічні науки» || Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series «Historical and philological sciences» / Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці–Сучава: БДМУ. 2026. No 1 (41). 202 с. С. 136-142.
11. **Максим'юк О.** Лінгводидактичні особливості української казки. *Science and Technology: New Horizons of Development. Collection of Scientific Papers with Proceedings of*

the 3rd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. Prague, Czech Republic. June 3–5, 2026. С. 798-804.

12. **Максим'юк О.** Культура усного мовлення учнів в умовах НУШ: виклики, типові порушення та методичні орієнтири. The 28th International scientific and practical conference “*Transforming education with modern digital tools and technologies*” (July 14–17, 2026) Milan, Italy. International Science Group. 2026. 216 p. С. 33-38.